

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom dňa 11. mája 2011 v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Tomana a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Ing. Antona Jakubíka v trestnej veci proti obvinenému **J. Č.**, pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. a iné, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 2 To 112/2008, zo dňa 6. novembra 2008 rozhodol

t a k t o :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného J. Č. **sa o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým uznesením krajský súd podľa § 319 Tr. por. zamietol odvolanie obvineného J. Č. podaného proti rozsudku Okresného súdu Partizánske zo dňa 3. septembra 2008, sp. zn. 2 T 10/2008, ktorým bol obvinený uznaný vinným v bode 1/ zo spáchania zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák., v bodoch 2/ až 5/ a 7/ až 9/ zo spáchania pokračovacieho prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a/, ods. 3 Tr. zák. a v bodoch 2/, 3/ a 6/, a 8/ až 11/ pokračovacieho prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Tr. zák. Za to mu bol uložený podľa § 188 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 41 ods. 1, ods. 2, § 37 písm. h/, písm. m/ Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere jedenásť rokov a sedem mesiacov so zaradením pre výkon trestu do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia (podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák.).

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. bol obvinený zaviazaný nahradiť spôsobenú škodu poškodeným subjektom S., spol. s r.o. B., Z. G., E. M. ml. a E. M. st.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. bol obvinenému uložený aj trest prepadnutia vecí, a to 1 ks pánskych športových nohavíc, 1 ks pánskej športovej bundy, 1 ks suštiakovej bundy s kapucňou, 1 ks čiernej šiltovej čiapky, 1 ks teplákov a 1 ks pákových nožníc.

Obvinený J. Č. podal proti uzneseniu krajského súdu prostredníctvom obhajcu dovolanie, uplatniac dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., teda s odôvodnením, že napadnutému rozhodnutiu predchádzalo konanie, v ktorom bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu.

Obvinený v odôvodnení dovolania vyjadril predovšetkým názor, že v prípravnom konaní bol neoprávnené pozbavený osobnej slobody lst'ou a využitím jeho neskúsenosti tým, že dňa 5. februára 2007 bol predvedený na políciu ako svedok bez zákonného dôvodu a boli proti nemu bezdôvodne použité donucovacie prostriedky. Následne došlo k chybne vykonaným úkonom a to, že nebol pri vznesení obvinenia poučený o svojich právach, nebol mu poskytnutý žiaden čas na prípravu obhajoby a na výsluchu dňa 12. júna 2007 a 11. októbra 2007 sa nezúčastnil obhajca.

V ďalšej časti odôvodnenia dovolania obvinený namietal, že z odôvodnenia odsudzujúceho rozsudku nie je zrejmé ako sa súd vyrovnal s obhajobou a prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov, ktorých vykonanie v priebehu konania spolu s obhajcom navrhovali.

V záverečnej časti odôvodnenia dovolania obvinený prezentoval názor, že jeho právo na obhajobu bolo porušené tiež tým, že nebolo súdom vyhovené jeho žiadosti o vyhotovenie kópie zápisnice z hlavného pojednávania a vo vzťahu ku skutku v bode 1/ rozsudku okresného súdu aj nesprávnym hodnotením konkrétnych dôkazov. V danej súvislosti obvinený poukázal na niektoré vo veci vykonané dôkazy, o ktoré súdy opreli svoje rozhodnutie o vine so záverom, že v danom prípade neexistuje logická, ničím nenarušená a uzavretá sústava nepriamych dôkazov, pričom súd neoznačil, ktoré dôkazy sú priame a ktoré

nepriamo, čím taktiež hrubo porušil svoju povinnosť uviesť v rozhodnutí, akými úvahami pri hodnotení dôkazov sa spravoval.

Taktiež aj pokiaľ ide o skutky v bodoch 2/ až 11/ rozsudku sa zo spáchania týchto číť byť nevinný.

Z uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trenčíne i rozsudok Okresného súdu Partizánske zrušil a vec vrátil tomuto súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol, prípadne, aby vo veci rozhodol sám.

Najvyšší súd, ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.), predovšetkým skúmal, či má podané dovolanie všetky obsahové a formálne náležitosti, či je prípustné a či bolo podané oprávnenou osobou a pritom dospel k nasledujúcim záverom:

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolaním možno napadnúť len právoplatné rozhodnutie súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená. V posudzovanom prípade je napadnutým rozhodnutím uznesenie Krajského súdu v Trenčíne, ako odvolacieho súdu, ktorým bolo zamietnuté odvolanie obvineného J. Č., podané proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bol uznaný vinným a bol mu uložený trest. Proti takémuto druhu rozhodnutia je dovolanie prípustné.

Dovolanie bolo podané obvineným prostredníctvom obhajcu, bolo preto podané osobou oprávnenou podľa § 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por. a § 373 Tr. por. K podaniu dovolania došlo na Okresnom súde Partizánske, t.j. v mieste podľa § 370 Tr. por.

V dovolaní musí byť ďalej uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napadané tak, aby bolo zrejmé, v ktorej časti sa rozhodnutie napáda, a aké chyby sa vytýkajú rozhodnutiu alebo konaniu, ktoré rozhodnutiu predchádzalo. Obvinený poukazuje na dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., teda na to, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Obvinený v rámci svojich dovolacích námietok spochybňuje najmä zákonný priebeh prípravného konania, porušenie jeho práv na obhajobu a porušenie zákona i pri odôvodnení rozhodnutia a domáha sa preto zrušenia uznesenia Krajského súdu v Trenčíne, ktorým bolo jeho odvolanie podľa § 319 Tr. por. zamietnuté.

Dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 371 písm. c/ Tr. por. je, že v konaní, ktoré odsudzujúcemu rozhodnutiu predchádzalo bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu. Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii uvedeného dovolacieho dôvodu dovolací súd teda preskúmal, či v predmetnom prípade boli zásadným spôsobom porušené obhajobné práva obvineného.

Z obsahu relevantných častí trestného spisu vyplýva, že trestné stíhanie proti obvinenému bolo začaté uzneseniami vyšetrovateľa PZ zo dňa 15. februára 2007, ČVS: ORP-476/OVK-PD-2006, zo dňa 16. februára 2007, ČVS: ORP-904/OSV-TO-2005, zo dňa 23. mája 2007, ČVS: ORP-97/OdV-TO-2007, zo dňa 14. mája 2007, ČVS: ORP-177/OdV-TO-07, ako aj ďalšími v trestnom spise zadokumentovanými uzneseniami vyšetrovateľa PZ.

Uzneseniami prokurátora zo dňa 30. mája 2007, 6. júla 2007 a 16. júla 2007, č. k. 2 Pv 317/2006, a zo dňa 20. júna 2007, č. k. 1 Pv 553/2006, boli sťažnosti obvineného podané proti uzneseniam o vznesení obvinenia zamietnuté.

Uznesením sudkyne pre prípravné konanie Okresného súdu Topoľčany zo dňa 16. februára 2007, sp. zn. 7 Tp 12/2007, v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre zo dňa 2. marca 2007, sp. zn. 4 Tpo 10/2007, bol obvinený J. Č. podľa § 72 ods. 2 Tr. por. z dôvodov uvedených ustanovení § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por. vzatý do výkonu väzby s tým, že lehota trvania väzby začala plynúť dňom 15. februára 2007.

Opatrením sudkyne pre prípravné konanie Okresného súdu Topoľčany zo dňa 16. februára 2007 bol z dôvodov podľa § 37 ods. 1 písm. a/ Tr. por. ustanovený obhajca (JUDr. M. V.). Ustanovenie tohto advokáta bolo opatrením sudkyne dňa 19. marca 2007

zrušené s poukazom na skutočnosť, že brat obvineného M. Č. dňa 22. februára 2007 splnomocnil na obhajobu obvineného iného obhajcu (JUDr. P. B.).

V nadväznosti na vypovedanie plnej moci zo strany obhajcu JUDr. P. B. zo dňa 12. októbra 2007, opatrením sudcu pre prípravné konanie zo dňa 16. októbra 2007, sp. zn. 3 Tp 647/2007, bol obvinenému ustanovený za obhajcu JUDr. P. V..

Obvinený bol následne v rámci prípravného konania dňa 15. februára 2007, 28. marca 2007, 12. júna 2007 a dňa 11. októbra 2007 vypočutý.

Obvinený vo svojich výpovediach zo dňa 28. marca 2007, 12. júna 2007 a 11. októbra 2007 sa výslovne vzdal práva na preštudovanie vyšetrovacieho spisu.

Dňa 28. novembra 2007, č. k. 2 Pv 317/2006, podala okresná prokurátorka v Topoľčanoch na obvineného Okresnému súdu Topoľčany obžalobu. V nadväznosti na to bolo vykonané hlavné pojednávanie dňa 27. a 28. februára 2008 a dňa 5. marca 2008 na ktorom bol vypočutý obvinený a bolo vykonané dokazovanie výsluchom predvolaných svedkov, resp. ich prečítaním, ako aj prečítaním znaleckých posudkov Kriminalistického a expertízneho ústavu PZ Banská Bystrica, v trestnom spise zadokumentovaných listinných dôkazov, ako aj prehratím obrazového záznamu.

Z uvedeného teda je celkom nepochybné, že postup orgánov prípravného konania bol správny a zákonný. Nie je možné akceptovať argumentáciu dovolateľa, že nebol poučený o svojich právach, resp., že mu nebol poskytnutý čas na prípravu obhajoby.

Stanovisko obvineného prezentované v odôvodnení dovolania, že súd v rámci dokazovania nepostupoval zákonným spôsobom, pretože riadne nepreveril jeho obhajobné tvrdenia, resp., že neboli akceptované obhajobné návrhy na doplnenie dokazovania nie je pravdivé, ale predstavuje len jeho subjektívny názor.

Proces dokazovania (a to nie len z hľadiska hodnotenia obsahu jednotlivých dôkazov, ale aj z hľadiska rozsahu dokazovania) je ovládaný zásadou voľného hodnotenia, kedy

po vykonaní logických úsudkov v kontexte všetkých vo veci vykonaných dôkazov dochádza k vydaniu meritórneho rozhodnutia. Zákon pritom neurčuje a ani nemôže určiť konkrétne pravidlá, podľa ktorých by sa malo vychádzať v konkrétnom prípade pri určení rozsahu dokazovania alebo pri hodnotení obsahu dôkazov, prípadne ich vzájomnej súvislosti. Jediným všeobecným pravidlom, určujúcim rozsah dokazovania, je zásada vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 10 Tr. por., podľa ktorej orgány postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie.

Zásada voľného hodnotenia dôkazov, vybudovaná na vnútornom presvedčení súdu znamená teda myšlienkovú činnosť, ktorá vytvára pre súd možnosť dostatočného priestoru v rámci vlastnej úvahy k tomu, aby sám určil rozsah dokazovania a vykonal prípadnú selekciu navrhovaných dôkazov procesnými stranami v obsahovom kontexte významu navrhovaných dôkazov niektorou z procesných strán v porovnaní s množstvom, kvalitou a závažnosťou tých dôkazov, ktoré už boli vo veci vykonané.

Z uvedených dôvodov dovoláciu námietku obvineného, spočívajúcu v tvrdení, že súd odmietol vykonať ním navrhované výsluchy svedkov je preto treba považovať z hľadiska naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. za irelevantnú.

Najvyšší súd konštatuje, že nie je možné v postupe orgánov činných v trestnom konaní vidieť žiadne porušenie zákonných záruk spravodlivého procesu. Obsah trestného spisu neposkytuje žiaden podklad o tom, že by vyšetrovateľ v rámci prípravného konania a okresný, resp. krajský súd pri vykonávaní úkonov súdneho konania postupovali v rozpore s relevantnými zákonnými ustanoveniami.

V danej súvislosti treba zdôrazniť, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných vád a má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto možnosti podania dovolania musia byť obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštanca.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolací súd preskúmal, či v predmetnom prípade boli zásadným spôsobom porušené obhajobné práva obvineného. Ak Trestný poriadok stanovuje podmienky nutnej obhajoby, je treba chápať uvedený inštitút v jeho materiálnom pojatí. To znamená, že súdne konanie je treba viesť takým spôsobom, aby došlo k naplneniu účelu nutnej obhajoby a tým aj k zabezpečeniu základných práv obvineného.

Z obsahu trestného spisu je zrejmé, že výsluchy obvineného dňa 12. júna a 11. októbra 2007 boli vykonané v neprítomnosti jeho obhajcu (ktorý sa podľa poznámky vyšetrovateľa napriek upovedomeniu na výsluchy nedostavil). Následne bol obvinený opätovne vypočutý na hlavnom pojednávaní okresného súdu, a to aj za prítomnosti obhajcu.

Tým, že okresný súd vykonal v predmetnej veci hlavné pojednávanie za prítomnosti obhajcu, konal plne v súlade s ustanovením § 252 ods. 4 Tr. por. V takomto postupe orgánov prípravného konania, resp. súdu nemožno vidieť skrátenie práva obhajoby obvineného, pretože podstata a zmysel obsahu inštitútu právnej pomoci, resp. inštitútu povinnej obhajoby bola naplnená. Postup súdu nepochybne zabezpečil kontradiktórnosť konania v súlade so základnými zásadami trestného konania, ale aj s pravidlami spravodlivého procesu.

Na základe uvedených zistení najvyšší súd uzatvára, že v prípravnom konaní ani v konaní pred súdmi bolo konané plne v súlade so zákonom a teda v tomto smere nemožno konštatovať žiadne porušenie práva obvineného na obhajobu, ktoré by odôvodňovalo naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Pokiaľ ide o dovoláciu námietku obvineného vo vzťahu k postupu orgánov prípravného konania pri obmedzení osobnej slobody a jeho následnom vzatí do výkonu väzby k tejto časti dôvodov dovolania obvineného dovolací súd len marginálne poznamenáva, že dovolateľ nenamietal žiadne konkrétne právoplatné rozhodnutie prokurátora alebo policajta. Také rozhodnutie vydané v prípravnom konaní, ak by ním alebo v konaní, ktoré mu predchádzalo bol porušený zákon, mohol by zrušiť len generálny prokurátor podľa § 363 Tr. por.

Osobitne, pokiaľ sa týka dovolacích námietok obvineného v súvislosti s rozhodovaním o väzbe, treba uviesť, že oprávneným subjektom na podanie dovolania, ako mimoriadneho opravného prostriedku, je podľa § 371 ods. 2 Tr. por. len minister spravodlivosti Slovenskej republiky a to v prípade, ak napadnutým rozhodnutím bolo porušené ustanovenie Trestného zákona alebo Trestného poriadku.

Pokiaľ obvinený vo svojom dovolaní namieta nesprávne hodnotenie konkrétnych dôkazov a skutkové okolnosti ustálené konajúcimi súdmi v tejto súvislosti dovolací súd pripomína, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných väd, ale nie na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa, ani k preskúvaniu nimi vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd (§ 322 ods. 3, § 326 ods. 5 Tr. por.).

Dovolací súd teda nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúvanie všetkých rozhodnutí súdov druhého stupňa a samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení nemôže posudzovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. Na objasnenie potrebných okolností, prípadne potrebných na rozhodnutie o dovolaní, môže vykonať dovolací súd len v obmedzenom rozsahu podľa § 379 ods.2 Tr. por. Preto možnosti podania dovolania musia byť obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inšancia.

Dovolací súd je teda vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy prvého a druhého stupňa. V trestnej veci obvineného J. Č. to teda znamená, že pre dovolací súd je rozhodujúce skutkové zistenie, podľa ktorého obvinený spáchal skutok tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorými skutkovými závermi sa stotožnil aj odvolací súd. Tieto skutkové okolnosti obsiahnuté v popise skutku potom poskytujú spoľahlivý podklad pre naplnenie všetkých zákonných znakov zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. (v bode 1/ odsudzujúceho),

pokračovacieho prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2, písm. a/, ods. 3 Tr. zák. (v bodoch 2/ - 5/ a 7/ - 9/ odsudzujúceho rozsudku a pokračovacieho prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Tr. zák. (v bodoch 2/, 3/, 6/ a 8/ - 11/ rozsudku), zo spáchania ktorých trestných činov bol obvinený uznaný vinným.

Nie je možné akceptovať ani dovoláciu námietku obvineného, že jeho právo na obhajobu bolo hrubo porušené aj tým, že mu bola súdom odmietnutá žiadosť (podaná prostredníctvom obhajcu) o vyhotovenie prepisu zápisnice z hlavného pojednávania.

Podľa § 44 ods. 5 Tr. por. obhajca má právo vo všetkých štádiách trestného konania vyžiadať si vopred kópiu alebo rovnopis zápisnice o každom úkone trestného konania. Orgány činné v trestnom konaní a súd sú povinné mu vyhovieť: odmietnuť môžu len vtedy, ak to nie je z technických dôvodov možné: po odpadnutí technických prekážok sú povinné žiadosti obhajcu vyhovieť.

Z obsahu relevantných častí trestného spisu je zistiteľné, že obhajkyňa obvineného požiadala dňa 4. apríla 2008. V nadväznosti na to jej boli poskytnuté 2 kusy CD nosičov so zvukovým záznamom priebehu hlavného pojednávania. Na opätovnú žiadosť obhajkyne zo dňa 3. júna 2008 o vyhotovenie prepisu zápisnice o hlavnom pojednávaní jej bolo predsedom senátu toho istého dňa oznámené, že nie je možné jej žiadosti vyhovieť, nakoľko na okresnom súde to nie je aktuálne z technických dôvodov možné, nakoľko nedisponuje s príslušným technickým zariadením. Navyše sa v tom čase spisový materiál nachádzal už na Krajskom súde v Trenčíne.

Obvinený namietal nedoručenie úplného prepisu zvukového záznamu z hlavného pojednávania, ktoré podľa jeho slov zásadným spôsobom porušili jeho právo na obhajobu. Najvyšší súd sa s takouto argumentáciou nestotožnil. Obvinenému, resp. jeho obhajkyňi síce nebol doručený písomný prepis záznamu z hlavného pojednávania, avšak na tomto hlavnom pojednávaní boli prítomní tak obvinený ako aj jeho obhajca. Prepisy zvukového záznamu do písomnej formy neboli poskytnuté z technických dôvodov. Obhajkyňi však boli poskytnuté zvukové nahrávky priebehu hlavného pojednávania na CD nosičoch. Tieto zvukové záznamy boli obhajkyňi poskytnuté dňa 9. mája 2008 (ako to sama uviedla vo svojom písomnom

podaní zo dňa 14. mája 2008), teda ešte pred konaním verejného zasadnutia, ktorého predmetom bolo prerokovanie podaného odvolania (toto verejné zasadnutie odvolacieho súdu sa konalo dňa 5. júna 2008).

Z vyššie uvedených dôvodov je najvyšší súd toho názoru, že právo obvineného na obhajobu nebolo porušené zásadným spôsobom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel k záveru, že v rozsahu námietok obvineného nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por., a preto podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného J. Č. na neverejnom zasadnutí odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 11. mája 2011

**JUDr. Pavol T o m a n , v. r.
predseda senátu**

Vypracoval: JUDr. Pavol Farkaš

Za správnosť vyhotovenia: Katarína Cíсарová

